

Overzicht begrazingsproeven in de provincie Utrecht

Vincent Kraan

Staatsbosbeheer: Boswachterij 'De Vuursche'

Districtsbeheerder: W. Vons.

Op initiatief van een plaatselijke vrijwilligersgroep uit Maartensdijk zijn hier inmiddels twee blokken ingerasterd, te weten:

- Pluismeer (15 ha, waarvan 3 ha open water)
- Gentianenven (11 ha)

Aankankelijk is gesproken over begrazing met Haflingers, later met Schotse Hooglanders, maar om diverse redenen is uiteindelijk gekozen voor Charolais runderen. In Hollandsche Rading woont W. Stormbroek, fokker van dit vee, die hier in de periode van april tot november-december inschaart.

De begrazing is begonnen in 1984 op het Pluismeer het eerste jaar twaalf stuks, het tweede jaar vijf stuks vee. Het Gentianenven is in 1985 voor het eerst begraasd met dertien stuks. Op dit moment lopen er op het Pluismeer weer vijf stuks jongvee.

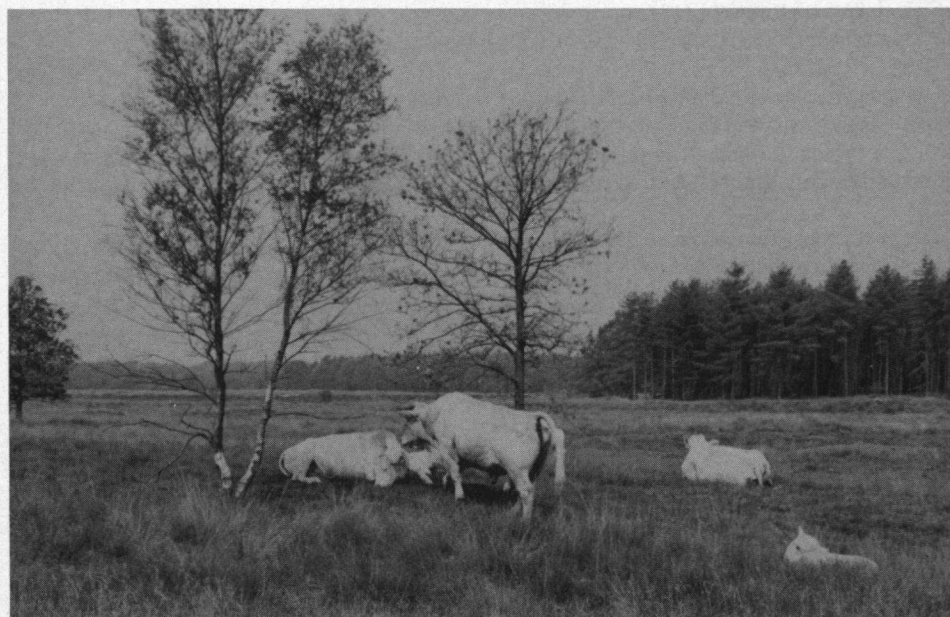
Er zijn vergevorderde plannen om in de nabije toekomst het gehele gebied de Stulp te gaan begrazen (70 ha). Er komt dan een verbinding tussen de twee afzonderlijke stukken.

Willem Arntzhoeve: Den Dolder

Terreinbeheerder: de heer Bakker.

Op dit particuliere terrein wordt ongeveer vijftien jaar begraasd met een zestal Drentse-Heideschapen (vijf ooiën en één ram). Het betreft een oppervlakte van ongeveer 15 ha. De resultaten zijn goed (de vergrassing is tegengegaan met Dalapon!). Er wordt op dit moment een nieuw beheersplan voor het terrein opgesteld. De begrazing vindt hier niet zozeer plaats vanuit de positieve werking die het heeft op de aanwezige patiënten en niet zozeer vanuit natuurtechnisch oogpunt.

Begrazing door Charolais vee, De Stulp bij Lage Vuursche, zomer 1985.
Foto: Vincent Kraan.



Het Utrechts Landschap: Landgoed 'Heidestein', Zeist

Beheerder: C. Dorresteijn.

In 1982 is hier een ± 50 ha groot grove-dennenbos kaalgeslagen en ingerasterd. In 1983 is men begonnen met begrazing met behulp van 25 Drentse-Heideschappen. In 1984 is de kudde uitgebreid tot honderd stuks. Dit leidde tot overbegrazing. Het aantal schapen is inmiddels weer teruggebracht tot 25 stuks. Deze begrazen ongeveer 35 ha *toekomstig* heideterrein.

Peppelenk, ten noorden van Maarn (Laag Kanje)

Volgens W.F. Alleyn is hier reeds zeer lange tijd een begrazing met heideschappen aan de gang onder leiding van Dimont en Rees.

Het is een ongeveer tien ha groot heideterrein met heide en jeneverbesstruweel.

Staatsbosbeheer: diverse terreinen

Districtsbeheerder Utrecht-West: J. Windt.

Staatsbosbeheer heeft een overzicht gegeven van de diverse terreinen en het daar gevoerde beheer. Het betreft oude botanisch beheerde terreinen en de weidevogelgebieden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen inscharing en nabeweiding. Bij inscharing heeft de beheerder zelf het toezicht en het onderhoud bij nabeweiding geschiedt dit door derden. Staatsbosbeheer werkt het liefst met MRIJ-vee dat van plaatselijke agrariërs wordt betrokken*. Er wordt geen melkvee ingeschaard. De verhouding droge koeien : pinken = 2 : 3.

Inscharingscontracten vanaf 20 mei - 1 november

Van 20 mei - 15 juni — 2 droge koeien/ha.

15 juni - 1 september — 4 droge koeien of pinken/ha.

vanaf 1 september - 1 november 2 droge koeien/ha.

Deze vorm van inscharing vindt plaats in de polder Mijnderpolder Demmerik (totaal 15 ha).

Inscharingscontracten vanaf 15 juni - 1 november

Het hele beweidingseizoen drie droge koeien/ha.

Deze vorm van inscharing vindt plaats in de Lekuiterswaarden, polder Demmerik en de moerasterreinen van Bijleveld (15 ha).

Botanisch beheerde terreinen die tevens voor weidevogels van belang zijn.

Eerst maaien daarna nabeweiding 1 augustus - 1 november

Nabeweiding met twee drachtige koeien of drie pinken/ha. In totaal 200 ha Molenpolder, Broek en Blokland, polder Demmerik en Mijnden, Polder Bethune, Lekuiterswaarden, Bovenlanden langs de Kromme Mijdrecht en het reservaat Benschop.

Verder heeft het Staatsbosbeheer een proef lopen van één ha waarbij van 15 april tot 15 mei inscharing plaatsvindt. Drie droge koeien of 4½ pink/ha tot 1 augustus blijft de grond daarna braak liggen, vanaf 1 augustus tot 1 november twee droge koeien of drie pinken/ha. Dit is vooral bedoeld om zomerbloeiërs zoals Cichorei een kans te geven. Het betreft een dijkberm bij het Klaphek (Nieuwegein).

In het algemeen vindt er geen winterbeweiding plaats, dit is om de pollenstructuur (van belang voor weidevogels) te handhaven.

* MRIJ-vee schijnt rustiger te zijn.

Staatsbosbeheer districtsbeheerder-Oost: J. de Vos.

Hoe hier de precieze verhouding ligt van de diverse inscharingscontracten en nabeweidingen is mij niet helemaal duidelijk geworden; ik volsta met het noemen van de diverse terreinen. Hier worden soortgelijke normen en beheersmaatregelen gehanteerd als in het westen. De Hel 3½ ha, Meeuwenkamp 1½ ha, Randstad Groenobject Tull en 't Waal 5 ha, landgoed 'Broekhui-



zen' 2 ha, Grebbelinie circa 10 ha, Bovenpolder Amerongen (uiterwaarden) 56 ha en de Achterbergse hooilanden bij Rhenen 20 ha.

Begrazing door Charolais vee, De Stulp bij Lage Vuursche, zomer 1985.
Foto: Vincent Kraan.

Natuurmonumenten: Vechtplassengebied

Assistent districtsbeheerder: R. van Overveen.

Natuurmonumenten heeft enige tientallen ha waar inscharing plaatsvindt. Van 1 mei tot 1 november worden drie stuks jongvee per ha ingeschaard. Het betreft voornamelijk Zwartbontvee en een enkele MRIJ.

Voor schapen wordt als norm 1 à 2/ha aangehouden afhankelijk van de terreinomstandigheden. De terreinen zijn Loosdrecht, Breukeleveen en de Vuntus. Enkele ha worden verpacht voor begrazing. Ook hier wordt het in te scharen vee van plaatselijke agrariërs betrokken.

Met deze informatie, die overigens zeer summier is, is een globaal overzicht gegeven welke natuurterreinen in de provincie Utrecht begraasd worden. Het is niet in alle gevallen mogelijk te achterhalen waar de dieren vandaan komen.

■ Vincent Kraan, uitvoerder Stichts Landschaps Beheer, postbus 121, 3730 AC De Bilt.